2013. NOVEMBER 19., KEDD

KÖZÉLETI NAPILAP | XXV. ÉVF., 221. (6634.) SZÁM | 16 OLDAL ÁRA 2.00

hargitanépe

Tragédia a büdösfürdői mofettában 2

„Újraörökíthető” népzenei anyagok 4

Gyergyószentmiklós: ismét terítéken az AVE-szerződés 5

REZONANCIA, MÁGNESESSÉG, GRAVITÁCIÓ: CSODÁK PALOTÁJA CSÍKBAN

Az eszközök már a helyükön, januárban megnyitó

Valamennyi kísérleti eszközt összeszerelték a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány taplocai székházának emeleti termeiben, a természettudományok megszerettetését játékos oktatással szolgáló létesítmény megnyitásáig már csak a különböző dekorációs elemek kell a helyükre kerüljenek. 3. oldal

Öt teremben tizennyolc, rengeteg mérnöki munkával kifejlesztett eszköz áll rendelkezésre, hogy bevezesse a diákokat a természettudományok rejtélyeibe FOTÓ: BALÁZS ÁRPÁD

Székely termék • Produs Secuiesc • Sekler produkt 0040/2012

valutaárfolyam

1 euró	EUR	4,4462 ↗
1 amerikai dollár	USD	3,2904 ↘
100 magyar forint	HUF	1,4951 ↗

Szász Csaba

Jobbak, mint a lappföldi hóhányók

A licitre bocsátott szolgáltatások előzetes adatai alapján a következő hónapokban az országutak takarítása kilométerenként 5370 eurót „olvaszt el” az adófizetők pénzéből. Irtózatos összeg, különösen, ha a finn példát vesszük alapul. 3

JÉGKORONG SZÖVETSÉG

Gheorghe Florian az új elnök

Tizenegy–kilenc arányban a bukaresti Gheorghe Florian-Carmen nyerte meg a Román Jégkorong Szövetség elnökválasztását Olti-Paşca Zoltán ellen. A Szövetségi Büró tagjainak nagy része szintén Bukarestből lesz – az erdélyi klubok csak egy alelnököt és két Szövetségi Büró tagot tudtak beszavazni a vezetőségbe, a Fellebbviteli Bizottság tagjaira nem is lehetett szavazni. A szavazásról egy brassói klubot kizártak. 14

HIRDETÉS

FOTÓ: DOMJÁN LEVENTE

„FINOMÍTJÁK” A TÖRVÉNYT

Visszaalakíthatók a beerdősödött gyepterületek

A három hektárnál kisebb erdei tisztásokat és az utóbbi tíz évben beerdősödött legelő- és kaszálótesteket sem sorolná automatikusan az országos erdészeti alapba a készülő erdészeti törvényben a minisztérium – állítja Tánczos Barna szenátor. 4

NÉZŐPONT ■ **Szász Csaba**

Jobbak, mint a lappföldi hóhányók

Szeretett országunk az északi szélesség azon fokán fekszik, ahol a hideg évszakban tulajdonképpen bármikor megtörténhet a csoda: havazhat. Ezt még az is tudja, aki az elemiben kihagyott minden földrajzórát. A „csodára” általában közvetlenül azután kell számítani, hogy a hóeltakarításért éppen felelős szervezet össznépi derültségre kinyilvánítja, ők bizony felkészültek a télre, a havazás beálltával semmi probléma nem lesz az utakon. Válaszként vaddá és harapóssá alakul az időjárás, jönnek a konok és alattomos felhők, hogy fehérbe fullasszák a világot. Reggel arra ébredünk, hogy az ég piszkos szürkéje egybefakult a háztetők ívével, hogy összefolyt az ég és a föld, s az országutak fehér hullámsírba buktak. De ezen már senki nem derül, történik mindez össznépi morgolódásra.

Való igaz, hogy az október eleji havazás jól ránk ijesztett, s kivétel nélkül mindenkit meglepett, de az illetékesek mentségére szól, hogy akkor még nem volt kimondva a bűvös „felkészültünk” varázsszó. Mára ez is megtörtént, a közeljövő pedig majd eldönti, hogy volt-e ennek alapja vagy sem. Amit viszont már most tudunk, hogy mindez jó sok pénzbe fog nekünk kerülni.

Románia autósztrádáinak és országútjainak összhosszúsága 16 000 kilométer. A téli időszakban ezeken a hóeltakarítás, a tisztántartás 2009-ben kilométerenként 1180 euróba került. Egy évvel később már 4950 euróba! Sajnálatos módon a küszöbön álló telet sem ússzuk meg sokkal olcsóbban, a nyáron licitre bocsátott szolgáltatások előzetes adatai alapján a következő hónapokban a román országutak takarítása kilométerenként 5370 eurót „olvaszt el” az adófizetők pénzéből. Irtózatosan nagy összeg, különösen, ha a finn példát vesszük alapul. Az északi ország 78 000 kilométer sztrádával és országúttal rendelkezik, 2011-ben pedig minden kilométerre 1200 eurót fordítottak (Izlandon ugyancsak 1200 eurót, Svédországban pedig 1400-at).

Nehezen hiszem, hogy ezekben a sarkkörhöz közeli (részben az Északi-sarkkör fölött fekvő) országokban enyhébb lenne a tél vagy kisebb mennyiségben érkezne télen az égi áldás. Azt sem tartom valószínűnek, hogy a skandináv hó intelligensebb az itteninél, így már eleve eltakarítva hull a tundrára. A magyarázatot Narcis Neaga, az Országos Útügyi Vállalat vezérigazgatója adta meg: Az északi országokban nem takarítják el az egész havat, ott nem ismerik a „feketére sikált” aszfalt fogalmát. A román országutakkal ellentétben, nem áll szándékomban a vezérigazgató urat is befeketíteni, hazudozással vádolni, így inkább azt mondom, hogy az általa nyújtott információk nem állnak meg a saját lábukon. Tegnap este sorbavettem a lappföldi országutak webkameráit, és megállapítottam, hogy a finn hóhányók kifogástalan munkát végeznek, a Finnország északi csücskében található Utsoki városkába vezető, az ország leghosszabb, 4-es számú autósztrádáján még az útfestés is látható.

Bár Narcis Neaga nem mondta ki szó szerint, válasza úgy értelmezhető, hogy ezen a télen a román országutak – a lappföldiekkel ellentétben – ha ötszörös áron is, de feketére sikálva várják a felelőtlen sofőröket. Ha nem így lesz, akkor elvárom, hogy maga az igazgató menjen ki az utakra és tegye magát hasznossá. Ha pedig nem megy neki a hóhányás, akkor tegye önmagát lapátra.

Körkép

CSÍK

REZONANCIA, MÁGNESESSÉG, GRAVITÁCIÓ: CSODÁK PALOTÁJA CSÍKSZEREDÁBAN

Az eszközök már a helyükön, januárban megnyitó

Valamennyi kísérleti eszközt összeszerelték a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány taplocai székházában, a természettudományok megszerettetését játékos oktatással szolgáló létesítmény megnyitásáig már csak a különböző dekorációs elemek kell a helyükre kerüljenek. A fizikai jelenségeket kísérletekkel bemutató élményközpont sokmilliós – a magyar kormánytól pályázott – anyagi ráfordítással valósul meg, akárcsak a 30 személy számára alkalmas szálláshely és konyha, amely október végére már el is készült.

Kovács Hont Imre

kovacs.hont.imre@hargitanepe.ro

Érdekes jelenségeket bemutató eszközökkel demonstrálják, miért nem unalmas a fizika. Már számos iskola érdeklődik

Felmérések támasztják alá, hogy a természettudományi ismereteket nehezebben sajátítják el a gyermekek, és a vonatkozó reál profilú tantárgyak népszerűsége is eléggé alacsony. Ennek orvoslására a világ számos országában oktatási jellegű, de élményközpontú innovációs parkokat hoztak létre, amelyek játékosan mutatják be a fizika törvényeit, jelenségeit. Magyar nyelvterületen jelenleg négy ilyen élménypark működik, és a tavaly bezárt budapesti Csodák palotájának mintájára a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány pályázati alapokból az ötödik megnyitásán fáradozik. Az élményközpontot az alapítvány Taploca utca 19. szám alatti székházának második emeletén hozzák létre.

– Öt teremben 18 eszköz áll a rendelkezésünkre, ezek kivétel nélkül itt vannak már, összeszerelve. Néhányat a budapesti Babilon Centertől kaptunk – amely a Csodák palotájának szerepét vette át annak bezárása után –, a legtöbbjük azonban teljesen új, rengeteg mérnöki munkával kifejlesztett eszköz. Sajnos nem sikerült a tervezett időpontra nyitnunk, mert több munka volt a létesítménnyel, mint számítottunk rá – vázolta Magyar Ferenc, a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány operatív alelnöke. – A nyílászárók csapnivaló állapotban voltak, mindegyiket ki kellett cserélnünk és a fűtésrendszert is fel kellett újítanunk. A meszeléssel nemrég végeztünk, most már csak a berendezkedés van hátra, valamint azoknak az információs szemléltető anyagoknak a legyártása és elhelyezése, amelyeket a folyosón és a termekben függesztünk ki. Ezek a színes illusztrációk, amelyekre dekorációként tekinthetünk, most készülnek Magyarországon, és szintén a természettudományok megszerettetését szolgálják.

A termekben rezonanciát, mágnesességet, gravitációt és más alapvető fizikai jelenségeket bemutató eszközökkel ismerkedhetnek a gyermekek, de a felnőttek számára is élményt nyújt kipróbálásuk. Egy lézerterem is várja majd a látogatókat, ahol egy füstgép és két lézer segítségével mutatnak be olyan húszperces produkciót, amelynek látványvilága egy Budapesthez hasonló világvárosban is elismert show-nak számít.

– Már több iskola is érdeklődik, nagyon várják a pedagógusok és a tanulók is a nyitást. De ahhoz, hogy minden összeálljon, még szükségünk van egy kis időre, így valamikor januárban fogadnánk az első látogató csoportot. Animátor vezeti majd körbe a gyermekeket, és mindenkinek lehetősége lesz kipróbálni az eszközöket, amelyeknek használatát egy tájékoztató lap mutatja be. Erről nemcsak az adott problémát, annak megoldását és a hozzá fűződő magyarázatot olvashatjuk, hanem világszerte ismert példákat hozunk fel, amelyek megmutatják, hogy az adott jelenség miben érhető tetten – közölte az operatív alelnök.

A létesítménybe egyrészt a környékbeli iskolásokat várják, másrészt pedig a magyarországi Határtalanul-program keretében ide érkező tanulókat is: azokat az anyaországi gyermekeket, akik állami finanszírozásból határon túli területekre látogatnak.

Az élményközpont félnapos programot nyújt vendégei számára, akiknek csekély belépti díjat kell fizetniük – ebből biztosítaná az alapítvány az animátor fizetését, valamint az eszközök karbantartását.

Az épület földszintjén ugyanakkor befejezték hét háromágyas, valamint egy nyolcágyas szoba kialakítását, amely az épületben képzést nyújtó gödöllői Szent István Egyetem hallgatóinak, vendégoktatóinak elszállásolását szolgálja, de a már említett Határtalanul-program diákjainak is szállást biztosíthat az elkövetkezőkben. A szobákhoz 15 személyt kiszolgáló konyha, és közösségi terem is társul. A munkálatokat október végére már befejezték, a későbbiekben pedig infraszaunát is létesítenek. A vendégszobák és a csíkszeredai Csodák palotája megvalósításához az Emberi Erőforrás Minisztériumától nyert pénzt a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány.